

Kristdemokraternas partiledare Ebba Busch (KD) under en partiledardebatt i Agenda i SVT 2021. Bild: Fredrik Sandberg/TT

Den här artikeln kan bara du som prenumererar läsa.

Christian Catomeris: Ebba Buschs historielös kring KD och nazismen

Kulturdebatt

När KDS grundades 1964 övervakade SÄPO några av partiets framträdande namn för deras kopplingar till nazismen. Historielösheten hos Ebba Busch är talande, skriver Christian Catomeris apropå den uppmärksammade DN-intervju med KD-partiledaren i veckan.

Det här är en debattartikel. Syftet med texten är att påverka och åsikterna är skribentens egna.

ANNONS

[Christian Catomeris](#)

15:16 - 3 feb, 2022

KD-ledaren Ebba Buschs [felaktiga påstående i en intervju i DN](#) om att hennes parti grundats som en reaktion på nazismen var en riktig fadäs (31/1). Är det ett tecken på att vi rusar in i en allt mer historielös tid där det bara gäller att stå med ett finger i luften och känna av vart vinden blåser?

Svårt att säga, men om Ebba Busch hade känt till ett uns om de nazirelaterade skandalerna i sitt eget partis barndom hade hon nog kunnat undvika sitt, om man ska vara snäll, minst sagt "olyckliga" uttalande.

ANNONS

När Kristen Demokratisk Samling (KD:s föregångare) grundas lagom till valet 1964 övervakar SÄPO några av partiets mest framträdande namn. Det är inte på grund av deras antinazism, utan tvärtom för deras kopplingar till nazismen.

Den ene av dessa personer är rådmannen och förstanamnet på Stockholmslistan till andrakammarvalet 1964, Harald Ljungström. Han har ett förflutet inom högerrörelsen Sveriges Nationella Förbund som under 1930-talet, bland annat under Per Engdahls ledning orienterar sig mot fascism och nazism. Ljungström hade titeln "Riksungdomsledare" och var fortfarande 1943, som 31-åring, medlem i rörelsen. Detta i en tid då nazismens illdåd blivit väl kända av svenskarna.

När Kristen Demokratisk Samling (KD:s föregångare) grundas lagom till valet 1964 övervakar SÄPO några av partiets mest framträdande namn.

LÄS MER: [Frankrikes Trump spelar på folkets rasistiska rädslor](#)

En annan högt uppsatt person inom KDS är läkaren Åke Berglund. Under andra världskriget är han medlem i en rad pronazistiska organisationer som SNF, lindholmarnas Svensk Socialistisk Samling och Riksföreningen Sverige-Tyskland. Han är även styrelsemedlem i förbundet Manhem samt medlem i Svensk Opposition grundat av Per Engdahl 1941. Han har bakom sig en avhandling som underkänts av Karolinska institutet på grund av ovetenskapliga rasteorier, har ett omfattande utbyte med tyska rasforskare och deltar som representant för nazistiska SSS i ett slutet möte 1940 för att försöka ena de olika "nationella" rörelserna i Sverige. Som medlem av Läkarförbundets fullmäktige bidrar han starkt till de antijudiska stämningar som rådde inom förbundet då. Efter kriget hjälper han SS-medlemmar som flytt till Sverige att få sina karaktäristiska blodgruppstatueringar bortopererade.

ANNONS

Partiets egen pressekreterare Lennart Aae står också på SÄPO:s övervakningslista. Han har ett förflutet inom Nordiska Rikspartiet. Året innan han åker omkring i KDS propagandabil där han med högtalare uppmanar folk att besöka ett valmöte, ses han dela ut antisemitiska propagandablåd i samband med en teaterföreställning byggd på Anne Franks dagbok.

När flera av dessa personer avslöjas i media tycks det som om KDS grundare Lewi Pethrus känt till deras bakgrund men haft överseende med dem. Först efter omfattande mediauppmärksamhet rensas de ut ur partiet. Pressekreteraren Lennart Aae kommer senare att bli aktiv i Tyskland som medlem i nynazistiska NPD i vars styrelse han väljs in så sent som 1996.

Att KD inte är ensamt bland Sveriges riksdagspartier i att ha huserat nazister är ingen hemlighet. Moderata riksdagsmannen Rolf Clarkson, folkpartistiska skolministern Birgit Rodhe, Centerns och Svenska Akademiens Per Olof Sundman liksom Socialdemokraternas ecklesiastikminister och landshövding Ragnar Edenman är exempel på etablerade politiker som varit medlemmar i diverse "nationella" rörelser.

Efter kriget tar Sverige avstånd från nazismen, men till skillnad från andra länder i Europa ser man sig inte nödgad att initiera en diskussion om sin relation till nazismens brott. Inte heller förekommer någon egentlig moralisk diskussion om Sveriges hållning till Tyskland och nazismen under andra världskriget. Detta bäddar för att tidigare nazister utan större problem lyckas göra karriär i svenska riksdagspartier. Ebba Busch uttalanden ger intryck av att denna historielöshet lever och frodas än i dag.

ANNONS

Christian Catomeris är journalist och författare som bland annat skrivit boken "Det ohyggliga arvet: Sverige och främlingen genom tiderna" (2004).

LÄS MER: [Protest mot von Hausswolff del av ny katolsk högervåg](#)

Anmäl dig till vårt nyhetsbrev

